

Maapallon selviämisen mahdollisuudet

Eeva Furman

Suomen ympäristökeskus SYKE

Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus

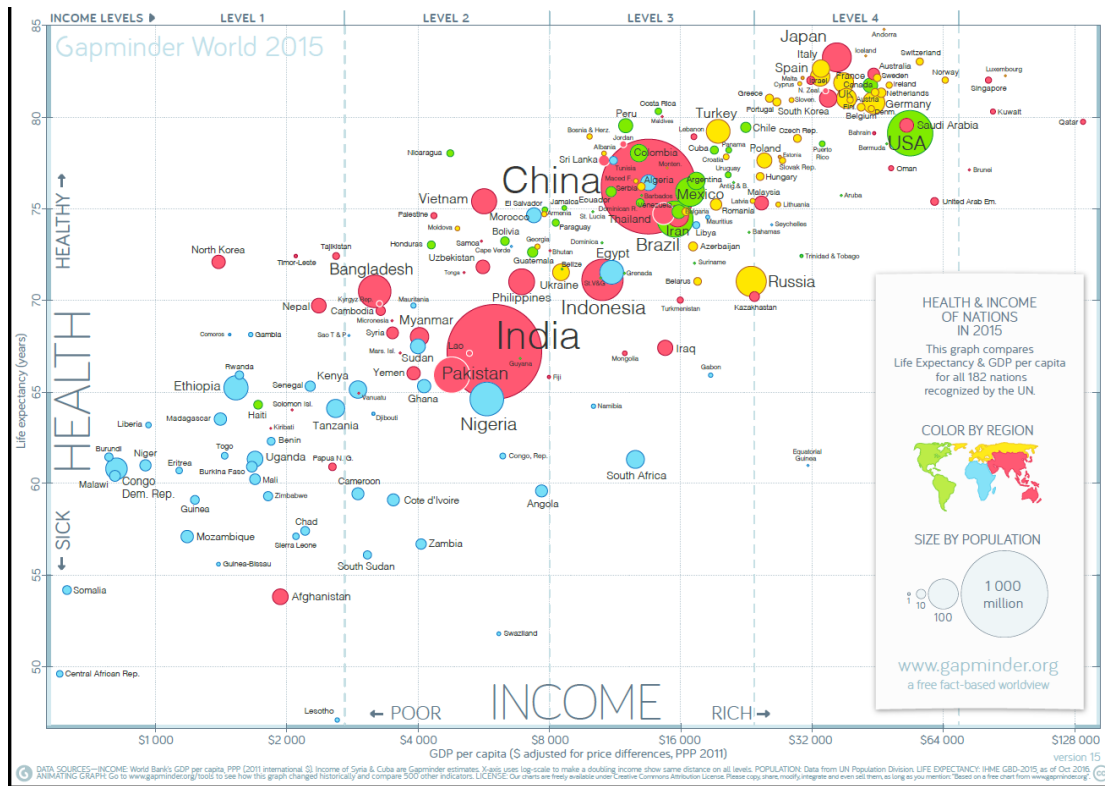
30.5.2018

Maailmassa on paljon hyvää

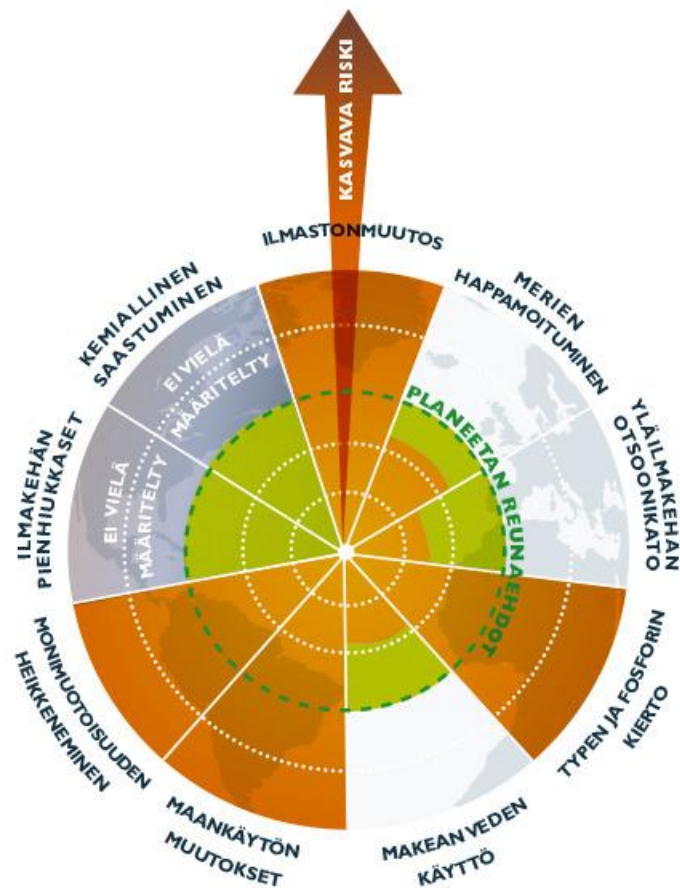
Monet asiat ovat parantuneet

Maailma ei ole kestäväällä pohjalla

- Yhteiskunnan hyvinvointi on täysin riippuvainen toimivista ekosysteemeistä

Planeetan reunaehdot jo osin ylitetty

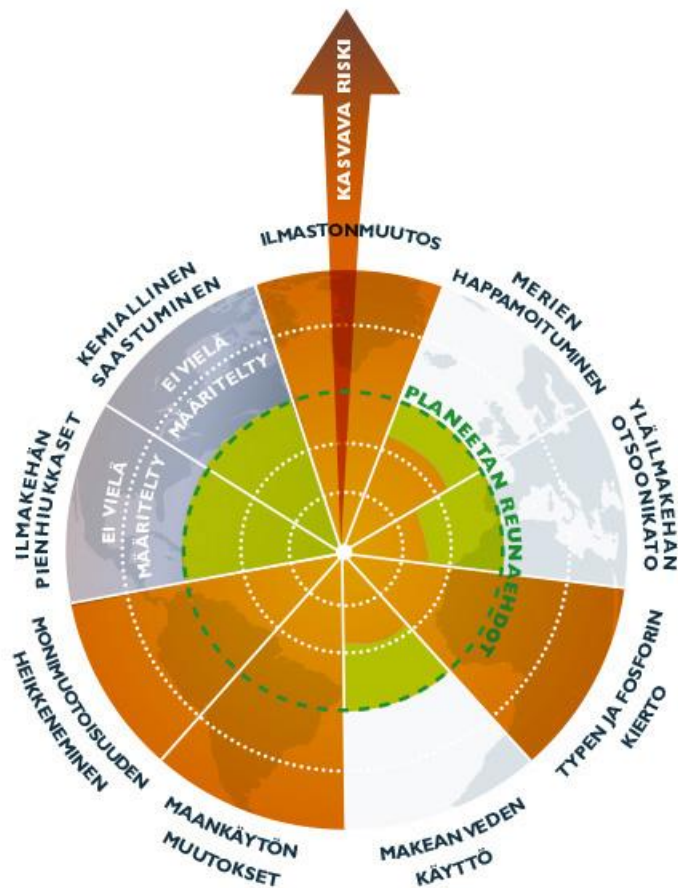

Lähde: Steffen ym. 2015, © SYKE & SITRA

Maailma ei ole kestävällä pohjalla

- Reunaehtojen ylittyminen lisää riskiä sille, että maapallon elinolosuhteet muuttuvat peruuttamattomasti ihmisen hyvinvoinnille ja yhteiskunnalle epäsuotuisiksi

Planeetan reunaehdot jo osin ylitetty

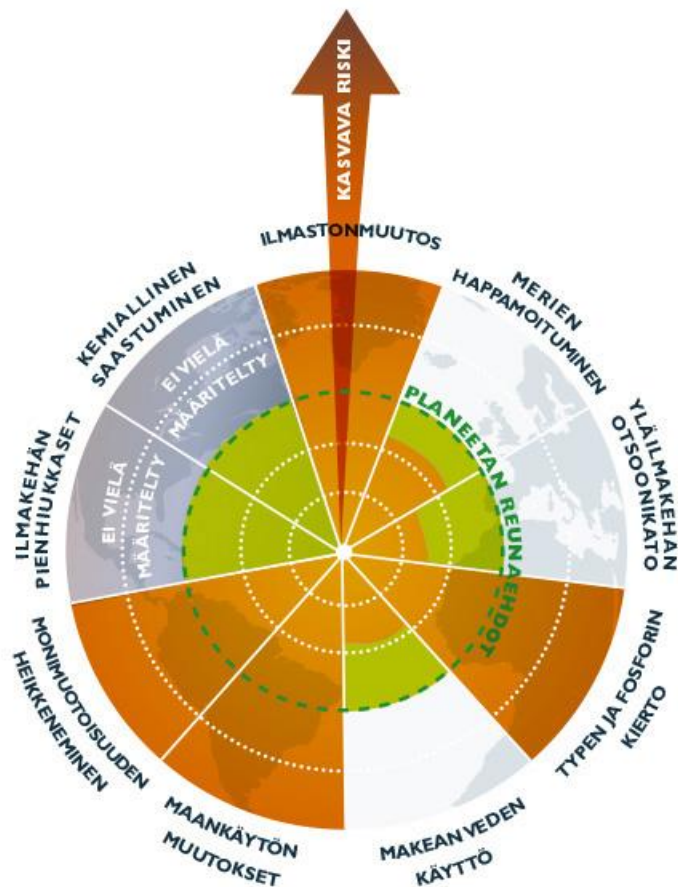

Lähde: Steffen ym. 2015 , © SYKE & SITRA

Maailma ei ole kestävällä pohjalla

- Planeetan reunaehtojen ylittyminen aiheuttaa yhteiskunnallisia ongelmia: pakolaisuutta, epätasavaruuden ja köyhyyden syvenemistä
- Ääriajattelu, konfliktit, sodat

Planeetan reunaehdot jo osin ylitetty

Lähde: Steffen ym. 2015 , © SYKE & SITRA

Maapallon prosessit kytkeytyvät toisiinsa

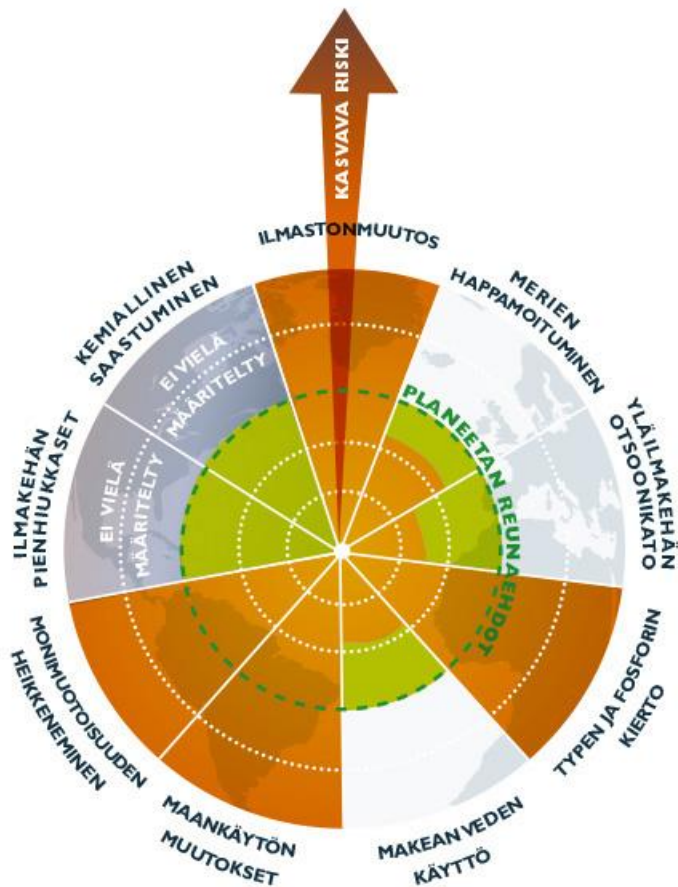
metsien raivaus
maanviljelykseen

sademäärän
vähentyminen

luonnon
monimuotoisuuden
katoaminen

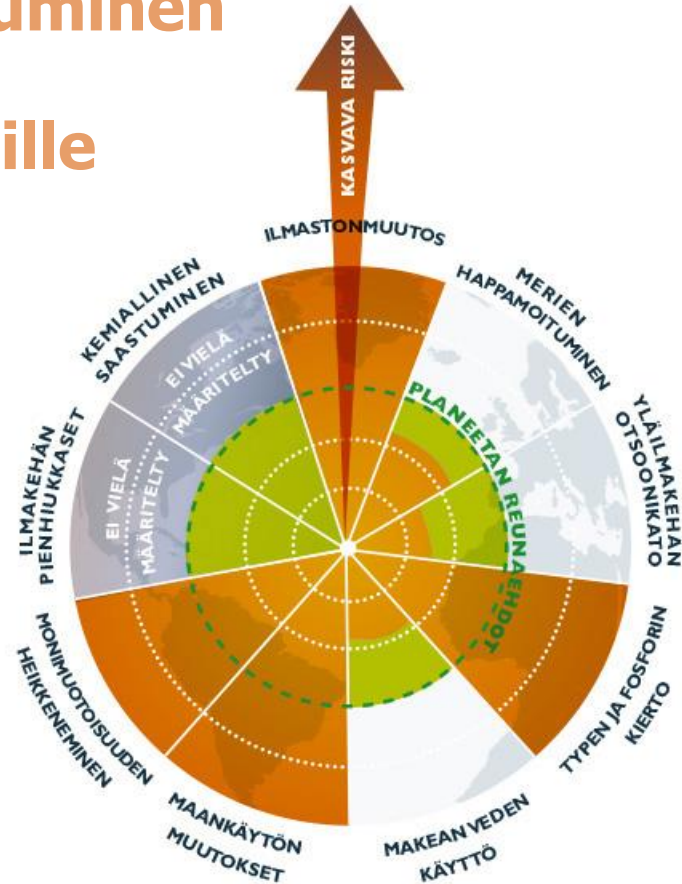
ilmastonmuutoksen
kiihtyminen

Planeetan reunaehdot jo osin ylitetty

Prosessien kietoutuminen otettava huomioon etsittäessä ongelmille ratkaisuja

- Näin vältytään kielteisten vaikutusten vahvistumiselta tai niiden siirtymiseltä toisaalle

Prosessien kietoutuminen otettava huomioon etsittäessä ongelmille ratkaisuja

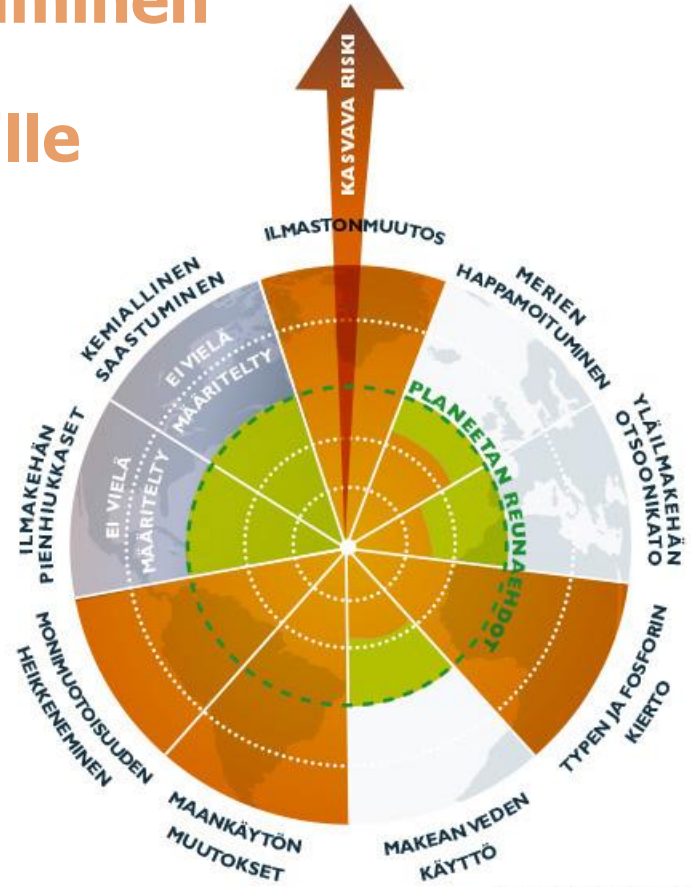
ilmastonmuutoksen ratkaiseminen biopolttoaineilla

metsien muuttaminen biopolttoainepelloiksi

kasteluveden käytön kasvu

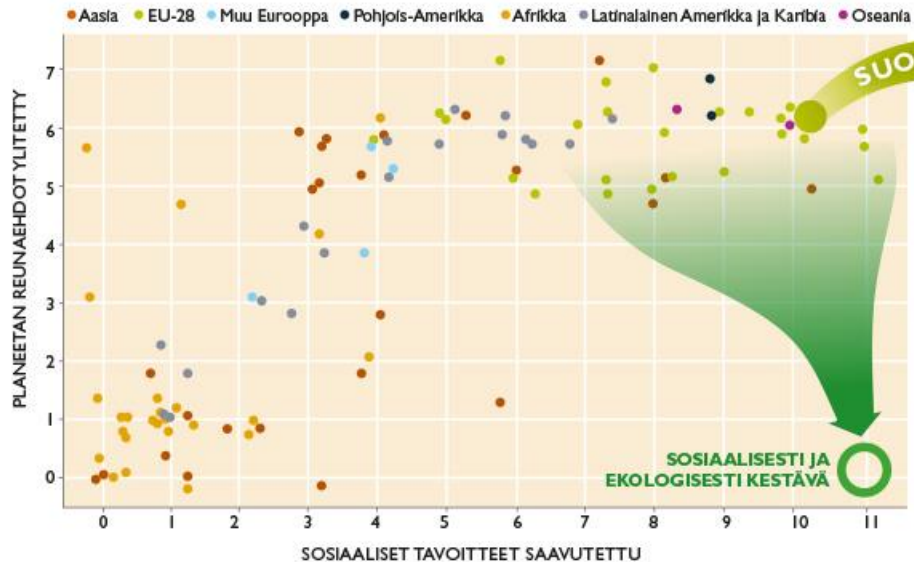
metsien häviäminen

luonnon monimuotoisuuden katoaminen

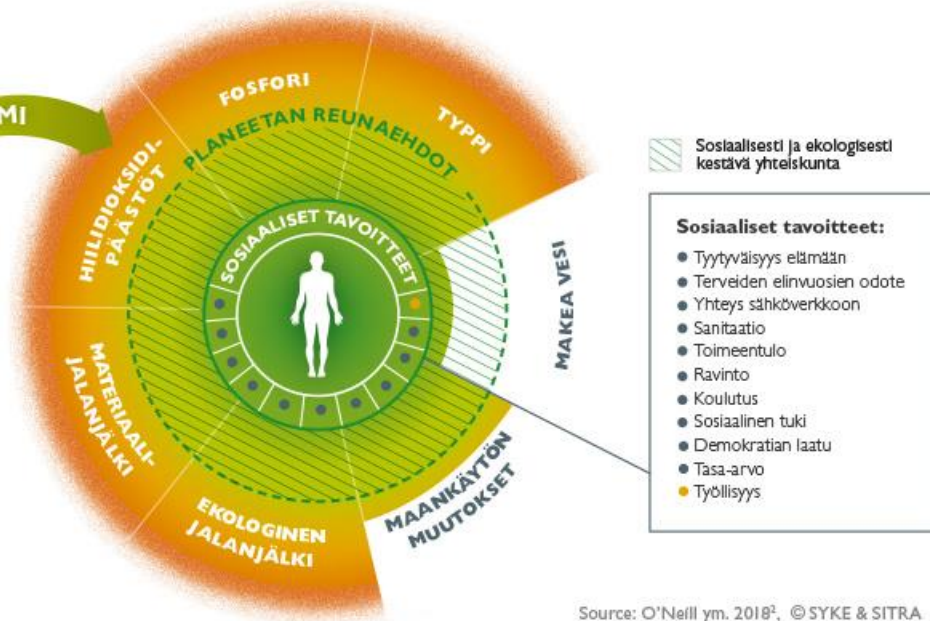

Yksikään maailman maa ei ole saavuttanut korkeaa hyvinvointia ekologisesti kestävällä tavalla

MITKÄ PLANEETAN REUNAHDOT SUOMI YLITTÄÄ?

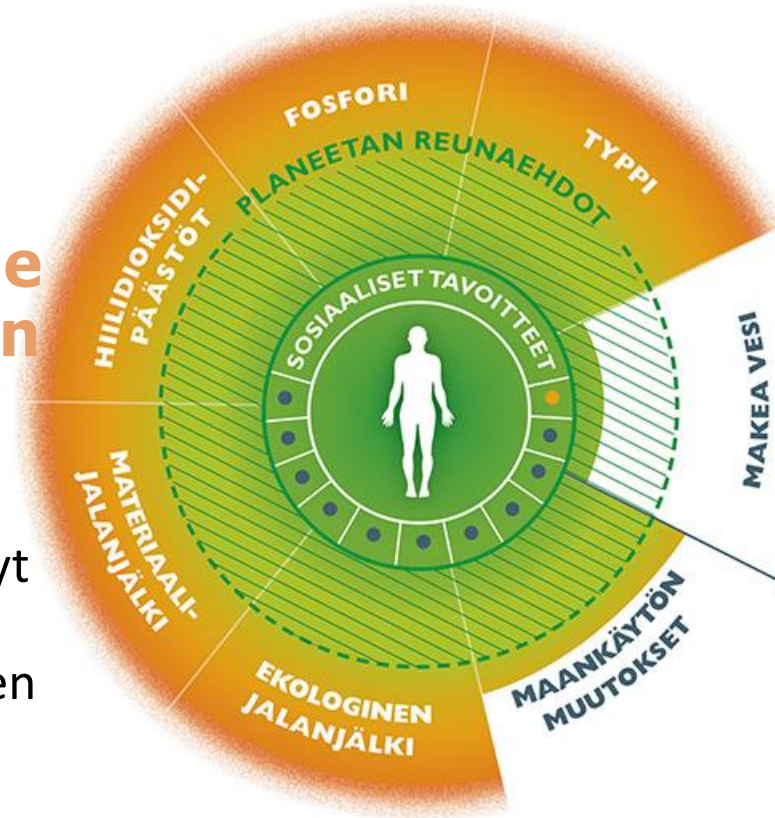

Source: O'Neill ym. 2018², © SYKE & SITRA

Mitkä planeetan reunaehdot Suomi ylittää?

Suomalaisen hyvinvointivaltion vakavin kestävyysvaje on ekologinen velka

- Suomalaisten kulutus on ylittänyt globaalisti oikeuden-mukaisen ja kestävän tason

 Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta

Sosiaaliset tavoitteet:

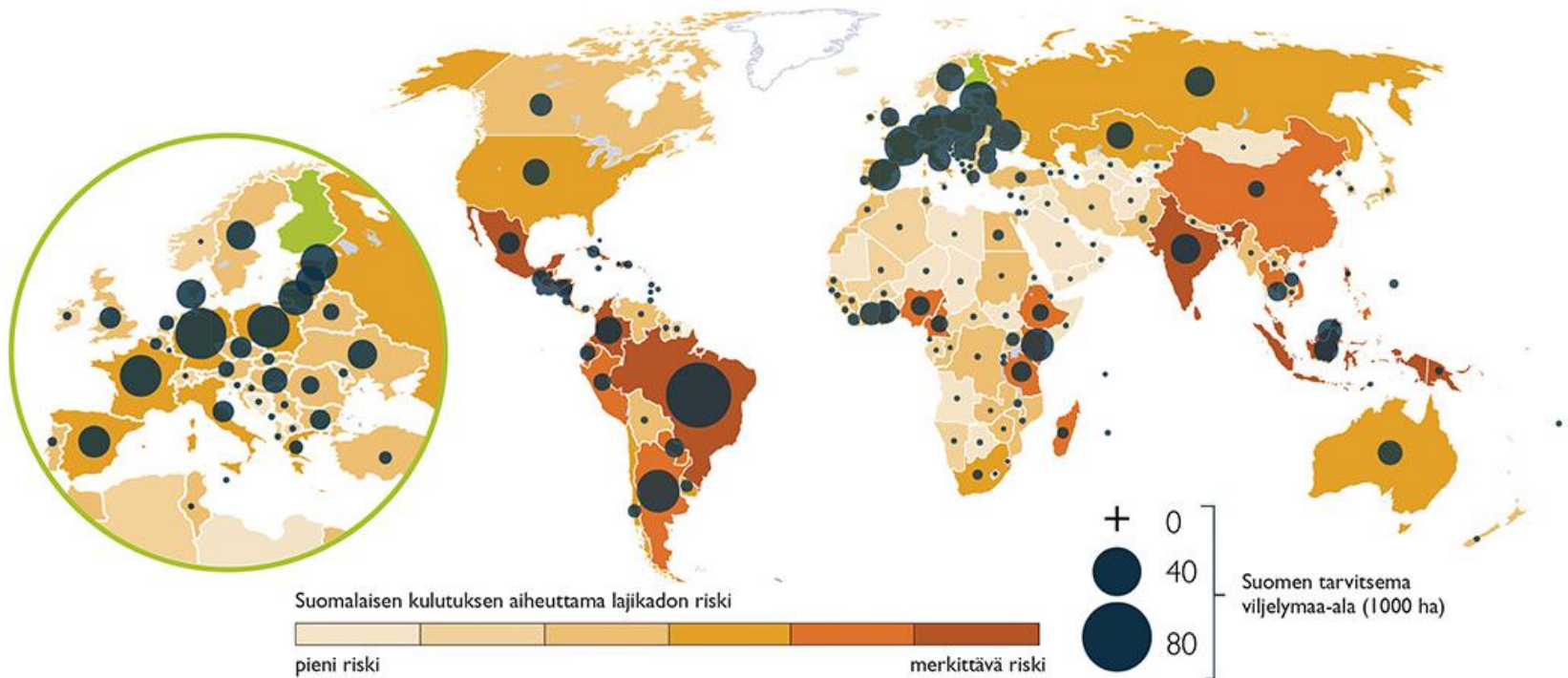
- Tytyväisyys elämään
- Terveiden elinvuosien odote
- Yhteys sähköverkkoon
- Sanitaatio
- Toimeentulo
- Ravinto
- Koulutus
- Sosiaalinen tuki
- Demokratian laatu
- Tasa-arvo
- Työllisyys

Source: O'Neill ym. 2018³, © SYKE & SITRA

Kansainvälisen kaupan myötä Suomi on ulkoistanut suuren osan tuotannostaan ja siihen liittyvistä ympäristö- ja yhteiskunnallisista vaikutuksista muihin maihin

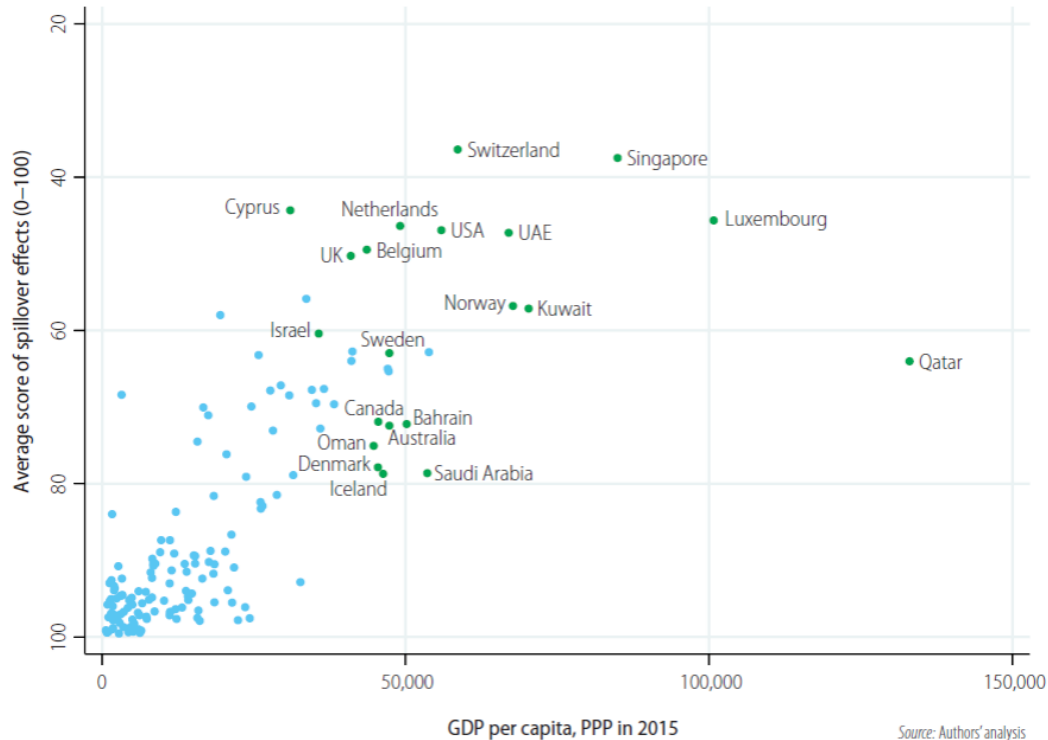
Suomi on ulkoistanut ympäristövaikutuksiaan

Lähde: Sandström ym. 2017⁶, © SYKE & SITRA

Ulkoisvaikutukset ovat myös yhteiskunnallisia

Figure 2 | Average spillover scores against Gross Domestic Product (GDP) per capita in purchasing power parity (PPP)

Ulkoisvaikutukset liittyvät:

- Ympäristöön
- Talouteen, kauppaan ja politiikkaan
- Turvallisuuteen

Ulkoisvaikutukset ovat myös yhteiskunnallisia

Ulkoistetut vaikutukset kiertyvät takaisin Suomeen

Figure 2 | Average spillover scores against Gross Domestic Product (GDP) per capita in purchasing power parity (PPP)

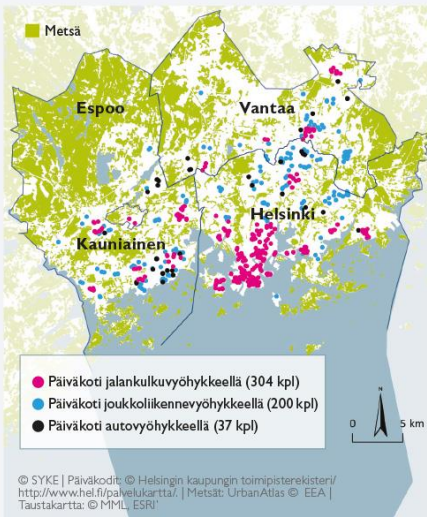
Ulkoisvaikutukset liittyvät:

- Ympäristöön
- Talouteen, kauppaan ja politiikkaan
- Turvallisuuteen

Toisiaan tukevista kytkennöistä kannattaa pitää kiinni: terveys ja luonnon monimuotoisuus

**Metsä sijaitsee usein yli 300
metrin päässä päiväkodista**

Miten eteenpäin?

- Miten voimaantua asioissa, joissa on edistytty?
- Miten arvostaa sitä, mitä vielä on hyvässä tilassa?
- Miten tunnistaa ne vaikuttavuuspolut, joilla pureudutaan merkittävimpiin haasteisiin

Murros kohti kestäväää kehitystä edellyttää kaikkien toimijoiden vastuullista aktiivisuutta

- Kansainväliset toimijat
  - Innovatiivisia hallintamekanismeja esim. tautien ja ilmastonmuutoksen hallintaan
  - uudet pelisäännöt maat ylittävien virtojen hallintaan
- Valtio
  - hyvinvointivaltion rakenteet ja talous kestäviksi, vaihtoehtoja BKT:n rinnalle
  - vähähiilisuuden ja energiajärjestelmien uudistamisen haltuunotto
- Kunnat
  - hiilineutraaliuden ja kuntalaisten ympäristötekijöiden tukeminen
- Yritykset
  - oman ja yhteistyökumppaniensa toiminnan ohjaaminen ja aktiivinen
- Tutkijat
  - ratkaisuvaihtoehtojen pitkäaikaisvaikutusten analysointi

Murrosta kohti kestäväää kehitystä tapahtuu jo, mutta tavoittelun on siirryttävä politiikan ytimeen

- Kiertotalous: tehokas kierto ja vähemmän kulutusta
- Päästöjen vähentämistavoitteiden kiristäminen ja toteutumisen seuranta
- Veroratkaisut ja energiansäästöinvestoinnit
- Julkiset investoinnit
- Perusturvaan, koulutuksen ja osallisuuteen panostaminen
- Yritysten satsattava vastuullisuudesta ja sen läpinäkyvyydestä
- Globaalit pelisäännöt ja niihin vaikuttaminen

- Monenlaisia lähestymistapoja
- Planetaariset reunaehdot
- Kumppanuus
- Universaalisuus
- Heikoimpien huomiointi
- Globaalit kytkennät
- **Tavoitteiden keskinäisriippuvuus**

Kiitokset:

- Tiina Häyhä
- Tuuli Hirvilammi
- SYKEN viestintä
- Sitra
- Kestävän kehityksen asiantuntijajaneeli

Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli

Eeva Furman

(puheenjohtaja)
Suomen ympäristökeskus
ympäristöpolitiikka

Tuuli Hirvilammi

Jyväskylän yliopisto
kestävä hyvinvointi

Anne Birgitta Pessi

Helsingin yliopisto
kirkkososiologia

Eva Heiskanen

Helsingin yliopisto
Kestävä kulutus

Janne Hukkinen

Helsingin yliopisto
ympäristöpolitiikka

Juho Saari

Tampereen yliopisto
hyvinvointisosiologia

Heikki Hiilamo

Helsingin yliopisto
sosiaalipolitiikka

Jaakko Kiander

Ilmarinen
talous- ja eläkepolitiikka

Eeva Hellström

(fasilitaattori)

Sitra

SITRA

Kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli

- Sitran kokeilu 2014-2018
- Kesästä 2018 paneelin isännöinti siirtyy:
  - **SYKE – LUKE – Helsus**

*”Jos oikeudenmukaisuus
yhdeltä puuttuu, ei sitä
ole kellään”*

